

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 11CoCsp/88/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7918202587
Dátum vydania rozhodnutia: 14. 04. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jarmila Čabaiová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2021:7918202587.2

Uznesenie

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jarmily Čabaiovej a sudcov JUDr. Aleny Mazúrovej a JUDr. Martina Kolesára v spore žalobcu: Intrum Slovakia s.r.o., so sídlom Mýtna 48, Bratislava, IČO: 35831154, zastúpený: JUDr. Jánom Šoltésom, advokátom, so sídlom Mýtna 48, Bratislava, proti žalovanej: X. o zaplatenie 2.166,35 EUR s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku č.k. 12Csp/116/2018-122 zo dňa 1.4.2020 Okresného súdu Trebišov

rozhodol:

Z r u š u j e rozsudok v napadnutom výroku o povinnosti žalobcu zaplatiť žalovanej sumu 172,40 EUR a vo výroku o trovách konania a v rozsahu zrušenia vec vracia súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Trebišov (ďalej „súd prvej inštancie“ alebo „súd“) vyššie uvedeným rozsudkom žalobu zamietol (výrok I.), určil, že čl. III. zmluvy č. 6151177 uzavretej medzi žalobcom a žalovanou dňa 17.7.2013 v časti týkajúcej sa celkovej čiastky, ktorú má žalovaná ako spotrebiteľ zaplatiť, je neplatný (výrok II.), uložil povinnosť žalobcovi zaplatiť žalovanej sumu 172,40 EUR, do 3 dní od právoplatnosti rozsudku (výrok III.) a žalovanej právo na náhradu trov konania nepriznal (výrok IV.).

2. Súd prvej inštancie rozhodol tak o žalobe, ktorou sa žalobca domáhal zaplatenia sumy 2.166,35 EUR s príslušenstvom z právneho vzťahu strán založeného zmluvou o pôžičke č. 6151177 zo dňa 17.7.2013 uzavretou medzi spoločnosťou Consumer Finance Holding a.s. ako veriteľom a žalovanou v hmotnoprávnom postavení dlžníka, na základe ktorej Consumer Finance Holding, a.s. poskytol žalovanej peňažné prostriedky v sume 4.000 EUR oproti povinnosti vrátiť ich spolu s dohodnutými úrokmi v 60 mesačných splátkach po 128,37 EUR, do celkovej sumy vo výške 7.702,20 EUR. Žalovaná, podľa tvrdenia žalobcu, ku dňu podania žaloby zaplatila veriteľovi sumu 3.999,20 EUR a následne splátky prestala splácať riadne a včas a z tohto dôvodu veriteľ úver ku dňu 19.8.2015 zosplatnil, o čom žalovanú informoval listom zo dňa 26.8.2015. Po zániku Consumer Finance Holding, a.s. rozdelením sa jeho právnym nástupcom vo vzťahu k uplatnenej pohľadávke stala spoločnosť Všeobecná úverová banka a.s., ktorá ju následne postúpila na žalobcu zmluvou o postúpení pohľadávok zo dňa 19.9.2018.

3. Súd prvej inštancie po vykonanom dokazovaní zistil, že v zmluve o pôžičke sa pôvodný veriteľ a žalovaná dohodli na fixnej ročnej úrokovej sadzbe vo výške 32 % a podľa zmluvy výška RPMN predstavovala 32 %, priemerná hodnota RPMN 20,44 %, celkové náklady spotrebiteľa boli vyčíslené na sumu 3.485 EUR, so sadzbou poistenia 2,9 %. Zistil, že celková čiastka, ktorú mala žalovaná podľa zmluvy zaplatiť je 7.485 EUR, pričom podľa prepočtu počtu splátok 60 po 128,37 EUR, celková čiastka, ktorú má žalovaná zaplatiť činí v skutočnosti 7.702,20 EUR. Tiež zistil, že žalovaná od 15.5.2018 do 16.8.2018 vykonala v prospech právneho predchodcu žalobcu úhradu spolu vo výške 173,20 EUR (4x splátky po 43,30 EUR).

4. Na takto zistený skutkový stav súd prvej inštancie aplikoval ustanovenia § 52 ods. 1, § 52 ods. 2, 3, 4, § 53 ods. 1, 2, 3, § 53 ods. 4 písm. d), § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka, § 2 písm. d),

písm. i), § 9 ods. 2 písm. g), § 11, § 19 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v znení neskorších zmien a doplnkov v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy, právne posúdil vzťah strán ako záväzkový zo zmluvy o pôžičke s prvkami spotrebiteľského úveru a na podklade záveru, že zmluva obsahuje nesprávne uvedenú celkovú čiastku, ktorú mala žalovaná zaplatiť a určuje rôznu výšku splátok (s poistením vo výške 128,37 EUR a bez poistenia vo výške 124,75 EUR, čo vedie k zmätočnosti a vyvoláva u spotrebiteľa pochybnosti o tom, akú skutočne výšku splátky má platiť, považoval tento nedostatok za porušenie povinnosti podľa § 11 ods. 1 písm. b) zákona č. 129/2010 Z.z. a vyhodnotil poskytnutý spotrebiteľský úver za bezúročný a bez poplatkov. Zároveň dané porušenie v zmysle § 53 ods. 4 písm. t) Občianskeho zákonníka súd považoval za neprijateľnú zmluvnú podmienku, pretože žalobca zjavne požadoval od žalovanej plnenie za službu - poistenie, s ktorým žalovaná súhlas neprejavila a na základe ktorej by žalovaná zaplatila viac ako bolo zmluvne dohodnuté. Dospel k záveru o nesprávnom výpočte, resp. uvedení hodnoty RPMN pre absenciu výšky nákladov za poistenie pri určení celkových nákladov spotrebiteľa, z čoho logicky vydedukoval, že aj RPMN je v skutočnosti vyššia ako je uvedená v zmluve. S poukazom na ust. § 216 ods. 2 CSP a ust. § 298 ods. 2 CSP zaviazal žalobcu vydať žalovanej skrz neprijateľné zmluvné podmienky čiastku 172,40 EUR predstavujúcu bezdôvodné obohatenie, majúci za to, že výška poskytnutého úveru činila sumu 4.000 EUR a žalovaná preukázateľne zaplatila žalobcovi sumu 4.172,40 EUR, a pretože výrok rozsudku obsahuje určenie neplatnosti zmluvnej podmienky, rozdiel medzi poskytnutou výškou úveru a realizovanými platbami žalovanou predstavuje výšku bezdôvodného obohatenia na strane žalobcu. Rozhodnutie o trovách konania súd prvej inštancie odôvodnil ust. § 255 ods. 1 CSP plným procesným úspechom žalovanej v spore, ktorej však trovy konania preukázateľne nevznikli, a preto žalovanej náhradu trov konania nepriznal.

5. Len proti výroku III., ktorým bol žalobca zaviazaný k povinnosti zaplatiť žalovanej sumu 172,40 EUR, podal žalobca odvolanie s primárnym návrhom, aby ho odvolací súd v tejto časti zrušil a vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Namietal, že pokiaľ súd prvej inštancie v ods. 6 odôvodnenia rozsudku konštatoval, že žalovaná na pojednávaní konanom dňa 22.3.2019 predložila doplňujúce písomné podanie k odporu, v ktorom zotrvala na procesnej obrane a zároveň navrhla súdu uložiť mu aj povinnosť zaplatiť jej sumu 172,40 EUR titulom bezdôvodného obohatenia, z obsahu zápisnice o pojednávaní, uplatnenie tohto nároku žalovanej voči žalobcovi vzájomnou žalobou nevyplýva a navyše uplatnenie nároku vzájomnou žalobou ústne do zápisnice je nepripustné pre nedodržanie písomnej formy žaloby s poukazom na ust. § 147 CSP v spojení s ust. § 32 a nasl. CSP. Poukázal na skutočnosť, že ak žalovaná svoj nárok uplatnila v doplňujúcom písomnom podaní, ktoré súdu predložila na pojednávaní konanom dňa 22.3.2019, podanie mu doručené nikdy nebolo a s týmto sa vôbec neoboznámil a považoval postup súdu prvej inštancie za rozporný s ust. § 167 CSP. Dodal, že súd prvej inštancie sa navyše so vzájomnou žalobou žalovanej v rozsudku nijako nevysporiadal. Mal za to, že súd prvej inštancie porušil jeho práva na spravodlivý súdny proces, pretože nepostupoval v súlade s procesným predpisom, vzájomnú žalobu žalovanej, pokiaľ tá bola obsahom doplňujúceho písomného podania k odporu, žalobcovi ako strane sporu riadne nedoručil. Žalobca touto svojou odvolacou námietkou uplatnil odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. b) CSP. Žalobca v odvolaní argumentoval aj odvolacím dôvodom podľa § 365 ods. 1 písm. h) CSP a dôvodil, že pokiaľ by odvolací súd napadnutý výrok súdu prvej inštancie z uplatneného odvolacieho dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. b) CSP nezrušil, navrhol napadnutý výrok rozsudku zmeniť a nárok žalovanej zamietnuť z dôvodu, že plnenie, na ktorého vrátenie bol súdom prvej inštancie zaviazaný, od žalovanej neprijal, preto sa na jej úkor ani nemohol bezdôvodne obohatiť a namietal nedostatok svojej pasívnej legitímácie na vydanie bezdôvodného obohatenia. Uviedol, že zodpovednostný záväzkový vzťah bezdôvodného obohatenia vzniká podľa zákona len medzi tým, kto sa na úkor druhého bezdôvodne obohatil a tým na úkor koho bezdôvodné obohatenie vzniklo, a podporne odkázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR, sp. zn. 28Cdo/1856/2012 zo dňa 4.10.2012. Dodal, že pokiaľ žalovaná plnila jeho právnenmu predchodcovi nad rámec poskytnutého úveru, tento je subjektom, ktorý sa na úkor žalovanej bezdôvodne obohatil a nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia v rozsahu plnenia zaplateného žalovanou právnenmu predchodcovi na žalobcu z dôvodu postúpenia pohľadávky neprešiel. S poukazom na túto odvolaciu argumentáciu navrhol odvolaciemu súdu napadnutý výrok rozsudku prvej inštancie zmeniť tak, že nárok žalovanej voči žalobcovi o zaplatenie 172,40 EUR zamietne.

6. Žalovaná vo vyjadrení k odvolaniu sa stotožnila so závermi súdu prvej inštancie v napadnutom výroku, v konkrétnej rovine sa obmedzila na konštatovanie, že spotrebiteľský úver je potrebné považovať za bezúročný a bez poplatkov a keďže na splátkach uhradila o 172,40 EUR viac, ako činí výška

poskytnutého úveru, táto suma žalobcovi neprináleží. Dodala, že nesúhlasí s tvrdením žalobcu o nedostatku jeho pasívnej legitímácie ohľadom jej nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia a argumentovala, že je nelogické, aby sa svojho nároku domáhala voči právnenému predchodcovi žalobcu (VÚB, a.s.) za situácie, keď po pripustení vstupu žalobcu do konania, tento bol oboznámený s jej námietkami, ktoré vznesla podaním odporu proti platobnému rozkazu.

7. Žalobca k vyjadreniu žalovanej zotrval na svojej odvolacej argumentácii v odvolaní.

8. Zamietavý výrok rozsudku (výrok I.) a výrok o určení neplatnosti zmluvnej podmienky (výrok II.) neboli odvolaním napadnuté a nadobudli právoplatnosť (§ 227 ods. 1 CSP, § 367 ods. 1 a contrario CSP), a preto rozsudok v tejto časti nebol v odvolacom konaní preskúmaný.

9. Vo vzťahu k ostatným častiam rozsudku (napadnutému vyhovujúcemu výroku a závislému výroku o trovách konania) Krajský súd v Košiciach ako súd odvolací (§ 34 CSP) prejednal odvolanie žalobcu ako podané včas (§ 362 CSP), oprávnenou osobou (§§ 359- 361 CSP), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ § 355 - 358 CSP), bez nariadenia pojednávania v zmysle ust. § 385 ods. 1 a contrario CSP, v rozsahu vyplývajúcom z ust. § 379 CSP, z hľadiska odvolaním uplatnených odvolacích dôvodoch podľa ust. § 365 ods. 1 písm. b) a h) CSP a s prihliadnutím na vady, ktoré sa týkajú procesných podmienok konania v zmysle ust. § 380 ods. 2 CSP a dospel k záveru, že odvolanie je dôvodné.

10. Žalobca v odvolaní vytkol súdu prvej inštancie nesprávnosť, ktorej sa mal dopustiť tým, že ho svojim procesným postupom vylúčil z možnosti realizovať v spore práva mu prináležiace. Odvolateľ koncipoval odvoláciu námietku v konkrétnej rovine tak, že vytkol súdu prvej inštancie nesprávny procesný postup, keď mu nedoručil vzájomnú žalobu žalovanej, pokiaľ tá bola obsahom doplňujúceho písomného podania k odporu, čím porušil jeho práva na spravodlivý súdny proces.

11. Odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. b) CSP je naplnený vtedy, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Obsah práva na spravodlivý proces je pomerne široký a medzi jeho zložky možno zaradiť predovšetkým právo na prístup k súdu, právo na súd zriadený zákonom, právo na nezávislý a nestranný súd, právo na zákonného sudcu, právo na prejednanie sporu v primeranej lehote, právo na riadne poučenie o procesných právach a povinnostiach, právo byť vypočutý a navrhovať dôkazy a vyjadrovať sa k nim, kontradiktórnosť konania, rovnosť zbraní, zákaz prekvapivých rozhodnutí, zákaz ľubovôle, právo na vysporiadanie sa so všetkými relevantnými skutočnosťami v konaní zo strany súdu, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, či právo na jeho preskúmanie.

12. Podľa článku 6 ods. 1 CSP strany sporu majú v konaní rovné postavenie spočívajúce v rovnakej miere možností uplatňovať prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem prípadu, ak povaha prejednávanej veci vyžaduje zvýšenú ochranu strany sporu s cieľom vyvažovať prirodzene nerovnovážne postavenie strán sporu. V tomto článku je upravený tzv. princíp rovnosti zbraní, ktorý v procesnoprávnej rovine predstavuje základný postulát, podľa ktorého žiadna zo sporových strán nemá vo vzťahu k protistrane iné než rovnocenné postavenie. Obsahom princípu vyjadreného v tomto článku je rovnosť subjektov jednej skupiny procesnoprávných vzťahov, a to procesnoprávných vzťahov vznikajúcich medzi sporovými stranami. Rovnosť zbraní sa prejavuje ako rovnaká miera možnosti uplatňovania prostriedkov procesného útoku, ale aj procesnej obrany v medziach stanovených Civilným sporovým poriadkom. Princíp rovnosti zbraní je jeden z prvkov širšej koncepcie spravodlivého konania a vyžaduje, aby každému účastníkovi bola daná primeraná možnosť predniesť svoj prípad za podmienok, ktoré ho neumiestnia do zjavnej nevýhody voči jeho protistrane.

13. Na tento princíp nadväzuje princíp kontradiktórnosti obsiahnutý v článku 9 CSP, ktorý ustanovuje, že strany sporu majú právo sa oboznámiť s vyjadreniami, návrhmi a dôkazmi protistrany a môžu k nim vyjadriť svoje stanovisko v rozsahu, ktorý určí zákon. Nemožno prehliadnuť, že princíp kontradiktórnosti je limitovaný v tomto článku dodatkom „v rozsahu, ktorý určí zákon“, ktorý možno vykladať ako určitú procesnú brzdu zverenú súdu za účelom dodržania ústavnoprávnej povinnosti účinnej a rýchlej procesnej ochrany. Z takto koncipovanej kontradiktórnosti vyplýva, že súd je povinný doručovať procesné podania stranám v prípadoch výslovne stanovených zákonom a právo strán na doručenie procesných podaní treba považovať za súčasť práva na spravodlivý proces. Nedoručenie podaní jednej sporovej strany druhej sporovej strane vytvára stav nerovnosti sporových strán v konaní pred súdom,

čo je v rozpore s princípom kontradiktórnosti konania a rovnosti zbraní ako súčasti práva na spravodlivý proces.

14. Podľa ust. § 147 ods. 1 CSP, žalovaný môže uplatniť svoje právo proti žalobcovi vzájomnou žalobou.

15. Podľa ust. § 147 ods. 3 CSP, na vzájomnú žalobu sa primerane použijú ustanovenia o žalobe.

16. Podľa ust. § 131 CSP, žaloba je procesný úkon, ktorým sa uplatňuje právo na súdnu ochranu ohrozeného alebo porušeného práva.

17. Podľa ust. § 132 ods. 1 CSP, v žalobe sa okrem všeobecných náležitostí podania uvedie označenie strán, pravdivé a úplné opísanie rozhodujúcich skutočností, označenie dôkazov na ich preukázanie a žalobný návrh.

18. V záujme hospodárnosti konania umožňuje Civilný sporový poriadok, aby si žalovaný svoj prípadný nárok voči žalobcovi efektívne uplatnil vzájomnou žalobou. Napriek tomu, že žalobca sa po začatí sporového konania nachádza v pozícii pána sporu (*dominus litis*), dispozičný princíp oprávňuje žalovaného vzájomnou žalobou dosiahnuť to, že v pôvodnom konaní bude súčasne prejednaný aj jeho nárok a o oboch nárokoch bude rozhodnuté spoločne. Vo svojej podstate je vzájomná žaloba štandardnou žalobou v zmysle ust. § 131 CSP a nasl. s tým rozdielom, že bola podaná už v začatom spore. Na vzájomnú žalobu je legitimovaný výlučne žalovaný a táto musí smerovať proti žalobcovi. Doručením vzájomnej žaloby súdu začína súd konať o uplatnenom nároku žalovaného (§ 156 CSP per analogiam). Ohľadom vzájomnej žaloby sa pôvodný žalobca považuje za žalovaného a pôvodný žalovaný za žalobcu. Pôvodný žalobca je ako žalovaný zo vzájomnej žaloby povinný vyjadriť sa k uplatnenému nároku pôvodne žalovaného a realizovať štandardné procesné úkony osoby, proti ktorej smeruje žaloba. Vzájomná žaloba má riadne procesnoprávne a hmotnoprávne účinky žaloby. Vzájomná žaloba sa líši od žaloby jedine procesnými okolnosťami, ktoré bezprostredne súvisia s jej uplatnením. Vzájomná žaloba tak ako bolo povedané je podaním vo veci samej v zmysle ust. § 123 ods. 2 CSP a musí spĺňať všeobecné náležitosti podľa ust. § 127 CSP a osobitné náležitosti žaloby podľa ust. § 132 a nasl. CSP. V prípade odstraňovania jej väd sa použijú ust. § 129 CSP. Vo vzťahu k vzájomnej žalobe môže žalovaný (v pozícii žalobcu) bez všeobecného obmedzenia realizovať dispozične procesné úkony (zmena žaloby, späťvzatie žaloby). Vzájomnú žalobu je súd povinný prejednať spolu so žalobou, pokiaľ nerozhodne v zmysle ust. § 147 ods. 4 CSP o jej vylúčení na samostatné konanie. O vzájomnej žalobe súd koná rovnako, ako keby bol ňou uplatnený nárok predmetom samostatného konania. Z hľadiska procesnej ekonomie súd prejednáva na pojednávaní aj vzájomnú žalobu spoločne. To, že v konečnom dôsledku prejednáva v rámci jedného konania dva samostatné spory, sa prejaví v meritórnom rozhodnutí, ktorým musí súd vyčerpať celý predmet konania, teda žalobu aj vzájomnú žalobu. Vzájomná žaloba nie je prostriedkom procesnej obrany žalovaného v zmysle ust. § 149 CSP, v dôsledku čoho nie je jej uplatnenie obmedzené pravidlami o sudcovskej a zákonnej koncentrácii konania (§ 153 a § 154 CSP).

19. Z obsahu spisu podľa zistenia odvolacieho súdu vyplýva, že žalovaná v podanom odpore voči platobnému rozkazu v rámci procesnej obrany uviedla, že zmluva o úvere má byť považovaná za bezúročnú a bezpoplatkovú, prípadne za uzavretú neplatne a tvrdila a aj preukázala, že oproti poskytnutej výške úveru 4.000 EUR zaplatila na splátkach celkom sumu 4.172,40 EUR, pričom splátky nad rámec poskytnutej istiny, z dôvodu bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru, žalobcovi neprináležia. Žalovaná sa zúčastnila nariadeného pojednávania na súde prvej inštancie dňa 22.3.2019 a súdu predložila podanie (čl. 76 súdneho spisu), v ktorom jednak poukázala na svoju procesnú obranu obsiahnutú v odpore proti platobnému rozkazu a navyše navrhla, aby súd prvej inštancie rozsudkom určil, že úver poskytnutý zo zmluvy o úvere č. 6151177 zo dňa 17.7.2013 je bezúročný a bezpoplatkový a že žalobca je povinný zaplatiť žalovanej sumu 172,40 EUR z titulu bezdôvodného obohatenia. S uvedeným podaním žalovanej sa súd prvej inštancie vôbec nijako nevysporiadal ani vo svojom predchádzajúcom rozhodnutí zo dňa 22.3.2019 (rozsudok súdu prvej inštancie bol uznesením Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 11Co/190/2019-91 zo dňa 31.7.2019 zrušený v napadnutom výroku, v ktorom bolo žalobe vyhovené a v súvisiacom výroku o trovách konania a v rozsahu zrušenia bola vec vrátená súdu prvej inštancie na ďalšie konanie - poznámka odvolacieho súdu) a ani v preskúmanom rozsudku zo dňa 1.4.2020.

20. Odvolací súd sa stotožňuje s odvolacou námietkou žalobcu v tom, že pokiaľ súd prvej inštancie v ods. 6 napadnutého rozsudku uvádza, že žalovaná si podaním doručeným súdu prvej inštancie na pojednávaní dňa 22.3.2019 uplatnila nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia proti žalobcovi v sume 172,40 EUR, ide o vzájomnú žalobu, s ktorou sa žalobca nemal možnosť vôbec oboznámiť a uplatniť prostriedky procesnej obrany, pretože táto mu zo strany súdu nebola doručená a týmto postupom súdu došlo k procesnému pochybeniu, následkom ktorého bol vytvorený stav nerovnosti sporových strán a žalobcovi bola odňatá možnosť konať pred súdom.

21. Podľa ust. § 167 ods. 1, 2 CSP, (1) Ak súd neodmietol žalobu podľa § 129 alebo nerozhodol o zastavení konania, doručí žalobu spolu s prílohami žalovanému do vlastných rúk. (2) Spolu s doručením žaloby súd žalovaného vyzve, aby sa v lehote určenej súdom k žalobe písomne vyjadril a ak uplatnený nárok v celom rozsahu neuzná, uviedol vo vyjadrení rozhodujúce skutočnosti na svoju obranu, pripojil listiny, na ktoré sa odvoláva, a označil dôkazy na preukázanie svojich tvrdení.

22. Tak ako bolo vyššie odvolacím súdom uvedené, vzájomná žaloba je vo svojej podstate štandardnou žalobou v zmysle ust. § 131 CSP a nasl., táto je podaním vo veci samej v zmysle ust. § 123 ods. 2 CSP a musí spĺňať všeobecné náležitosti podľa ust. § 127 CSP a osobitné náležitosti podľa ust. § 132 a nasl. CSP. Civilný sporový poriadok, dôsledne budovaný na princípe rovnosti zbraní, s doručením žaloby na súd spája významné právne účinky. Jedným z týchto je i vznik povinnosti súdu vec prejednať a rozhodnúť v primeranom čase. Procesný postup podľa ust. § 167 CSP prichádza do úvahy vtedy, keď už súd disponuje procesne „vyčistenou“ žalobou a to postupom odstraňovania väd podľa ust. § 129 CSP. Ak v rámci tohto postupu nedôjde k odmietnutiu žaloby, prípadne k zastaveniu konania z dôvodu existencie neodstrániteľných väd konania, je povinnosťou súdu doručovať žalobu (v tomto prípade vzájomnú žalobu) so všetkými jej prílohami na vyjadrenie, v tomto prípade žalobcovi, v procesnom postavení vo vzťahu k vzájomnej žalobe ako žalovanému. Na jednej strane ide o povinnosť súdu stanovenú v ust. § 167 CSP a na strane druhej ide o právo strany sporu na doručenie žaloby (vzájomnej žaloby), ktoré treba považovať za súčasť práva na spravodlivý proces. Nedoručenie vytvára stav nerovnosti strán v konaní pred súdom, čo je v rozpore s princípom kontradiktórnosti konania a rovnosti zbraní ako súčasť práva na spravodlivý proces.

23. Vo všeobecnosti možno konštatovať, že porušenie ktoréhokoľvek čiastkového práva strany sporu postupom súdu je procesným pochybením. O naplnenie odvolacieho dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. b) CSP však pôjde len vtedy, ak nesprávny procesný postup súdu, znemožňujúci realizáciu práv strany sporu, dosiahne určitú intenzitu, ktorá odôvodní záver, že celé konanie sa javí byť nespravodlivé. Konkrétne pochybenie súdu preto musí byť hodnotené v kontexte celého konania, okrem iného tiež i z hľadiska následkov nesprávneho postupu a možnosti jeho zvrátenia. Zároveň platí, že dôvodom na zrušenie rozhodnutie je len taký zásah do práva na spravodlivý proces, ktorý vzhľadom na jeho povahu alebo intenzitu nie je možné v odvolacom konaní napraviť (por. Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár, Praha: C.H.Beck, 2016, 1540s, str. 1239 a 1302). Je potrebné mať v tejto súvislosti na zreteli tiež požiadavku jednotnosti a komplexnosti civilného sporového konania, výrazom ktorej je tiež právnou praxou aprobovaná prípustnosť korekcie nesprávnosti, ktorých sa dopustil súd prvej inštancie v odvolacom konaní (porovnaj napr. rozhodnutie ESLP vo veci Adolf proti Rakúsku).

24. Praktickým dôsledkom vyššie uvedeného procesného pochybenia súdu prvej inštancie je, že žalobca sa o nároku žalovanej, ktorý si uplatnila vzájomnou žalobou, dozvedel až z odôvodnenia napadnutého rozsudku, čím bol z konania pred súdom prvej inštancie úplne vylúčený. Uvedené prirodzene viedlo k tomu, že žalobca mal vôbec prvýkrát možnosť vyjadriť sa k vzájomnej žalobe a uplatniť prostriedky procesnej obrany až v odvolaní, v ktorom vzniesol proti uplatnenému nároku aj vecné námietky spochybňujúce správnosť právneho posúdenia veci súdom prvej inštancie. Tieto námietky i napriek zásadnosti, už prirodzene nemohli formovať rozhodnutie súdu prvej inštancie v celom spektre rozhodujúcich skutkových a právnych otázok. Súd prvej inštancie im logicky nevenoval pozornosť, preto nevykonal dokazovanie, na jeho základe neustálil skutkový stav potrebný pre záver o dôvodnosti uplatneného nároku a prakticky sa tiež vyhol konfrontácii uvažovaného spôsobu právneho posúdenia veci s argumentáciou žalobcu. V konečnom dôsledku tým došlo k preneseniu nezanedbateľnej časti obsahovej náplne prvoinštančného konania do odvolacieho štádia. Z tohto dôvodu podľa záveru odvolacieho súdu procesná nesprávnosť súdu prvej inštancie nepochybne mala priamy a nie zanedbateľný dopad na realizáciu procesných práv žalobcu. Znemožnenie uskutočňovania

procesných práv odvolateľa pritom dosiahlo takú úroveň, že o porušení jeho práva na spravodlivý proces nemožno mať ani len pochybnosti.

25. Nakoľko tento nedostatok, vzhľadom na povahu a rozsah jeho procesných dôsledkov, nemožno efektívne napraviť v odvolacom konaní, došlo tým k naplneniu dôvodu, pre ktorý odvolaciemu súdu z pohľadu ust. § 389 ods. 1 písm. b) CSP neostávalo iné ako rozhodnutie súdu prvej inštancie v napadnutom výroku o uložení povinnosti žalobcovi vydať žalovanej bezdôvodné obohatenie a tiež v závislom výroku o trovách konania (§ 396 ods. 3 CSP) zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

26. V ďalšom konaní bude povinnosťou súdu prvej inštancie podanie žalovanej, ktoré sa nielen javí, ale aj je podaním vo veci samej, vyhodnotiť, či toto spĺňa všeobecné náležitosti podľa ust. § 127 CSP a osobitné náležitosti podľa ust. § 132 a nasl. CSP. V prípade odstraňovania väd poédania bude postupovať podľa ust. § 129 CSP a potom čo vzájomná žaloba, ktorá z hľadiska formy musí byť podaná písomne, bude spĺňať tak všeobecné ako aj osobitné náležitosti vyžadované CSP, túto procesne predpísaným spôsobom súd prvej inštancie doručí žalobcovi podľa ust. § 167 ods. 1,2 CSP, a teda poskytne mu priestor na zaujatie stanoviska a na uplatnenie prostriedkov procesného útoku a procesnej obrany a následne bude postupovať v súlade s ust. § 167 ods. 3,4 CSP. V závislosti od rozsahu spornosti rozhodujúcich skutočností si súd prvej inštancie zabezpečí pre svoje rozhodnutie zodpovedajúci skutkový podklad. Po prípadnom doplnení dokazovania súd prvej inštancie vo veci opätovne rozhodne s tým, že v novom rozhodnutí väzme do úvahy len tie skutočnosti, ktoré vyšli (vyjdú) v konaní najavo (článok 11 ods. 4 CSP) procesne správnym postupom. Neopomenie, že ide o spor s ochranou slabšej strany, na ktorý sa vzťahujú ust. §§ 290 až 300 CSP, a že výnimky zo zásady ústnosti v spotrebiteľských sporoch sú upravené v ust. § 297 CSP. Nové rozhodnutie súd prvej inštancie náležite odôvodní tak, aby sa dôsledne a presvedčivo vysporiadal so všetkými skutkovo a právne relevantnými otázkami riešenými v konaní a argumentmi sporových strán a zároveň, aby odôvodnenie nielen formálne spĺňalo náležitosti požadované ust. § 220 ods. 2 CSP, ale aby i materiálne zodpovedalo kritériám spravodlivého odôvodnenia.

27. Pre úplnosť považuje odvolací súd za potrebné sa vysporiadať (tiež) s odvolacou argumentáciou žalobcu o nedostatku jeho pasívnej vecnej legitímácie vo vzťahu k vzájomnej žalobe. Súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku vyvodil právnu povinnosť žalobcu (vo vzťahu k vzájomnej žalobe v procesnoprávnom postavení žalovaného) výšku požadovaného bezdôvodného obohatenia vydať žalovanej po určení neprijateľnosti zmluvnej podmienky s poukazom na ust. § 298 ods. 2 CSP. Povinnosť vydať bezdôvodné obohatenie pritom vyplýva z ust. § 451 ods. 1,2 Občianskeho zákonníka, podľa ktorých bude potrebné nárok uplatnený vzájomnou žalobou právne posúdiť. Rovnako dôležité ako formálne posúdenie dôvodnosti nároku uplatneného vzájomnou žalobou žalovanej je zodpovedanie otázky, či nositeľom povinnosti, plnenia, ktorej sa žalovaná domáha(la) je práve žalobca, ktorý nepochybne nebol účastníkom úverového vzťahu a do konania vstúpil namiesto pôvodného veriteľa - VÚB a.s., od ktorého zmluvou nadobudol pohľadávku voči žalovanej, ktorá bola v tom čase predmetom už prebiehajúceho konania. Túto skutočnosť si dostatočne zrejme neuvedomila ani žalovaná pri uplatnení nároku vzájomnou žalobou, v ktorej tvrdí (ila), že žalovanú sumu zaplatila žalobcovi (č.l. 43 súdneho spisu). Z výpisu z internetbankingu predloženého žalovanou vyplýva, že štyri splátky po 43,30 EUR vykonala v prospech právneho predchodcu žalobcu, t.j. pôvodného veriteľa - Consumer finance Holding, a.s., a to v období od 15.5.2018 do 16.8.2018 (č.l. 44 súdneho spisu). Z obsahu spisu vyplýva, že žalobca nadobudol pohľadávku voči žalovanej až na základe zmluvy o postúpení pohľadávok zo dňa 19.9.2018 a tiež, že postúpenie pohľadávky na žalobcu bolo žalovanej oznámené listom zo dňa 24.9.2018. Tieto skutočnosti nevyhnutne vyúsťujú do záveru, že žalovaná požadovanú peňažnú sumu nezaplatila žalobcovi.

28. Vecná legitímácia vo všeobecnosti vyjadruje postavenie účastníka v hmotnoprávnom vzťahu (niekedy aj v procesnoprávnom vzťahu), ktoré v konečnom dôsledku vedie k úspechu alebo neúspechu v konaní. Preskúvanie vecnej legitímácie, či už aktívnej (existencia tvrdeného práva na strane žalobcu) alebo pasívnej (existencia tvrdenej povinnosti na strane žalovaného) je imanentnou súčasťou každého súdneho konania. Súd vecnú legitímáciu skúma vždy aj bez návrhu aj v prípade, že ju žiadna zo strán konania nenamieta. Nedostatok vecnej legitímácie, či už aktívnej (na strane žalobcu) alebo pasívnej (na strane žalovaného) je vždy bez ďalšieho dôvodom pre zamietnutie žaloby. Vo všeobecnosti pasívna vecná legitímácia prislúcha osobe, ktorá je žalobcom označená za nositeľa určitej subjektívnej hmotnoprávnej povinnosti, ktorá je predmetom sporu a ktorej zodpovedá hmotnoprávne

oprávnenie žalobcu, ktorého sa voči pasívnej legitimovanej osobe domáha. K posúdeniu pasívnej vecnej legitimácie žalobcu vo vzťahu k vzájomnou žalobou uplatnenému peňažnému nároku žalovanej, vyplývajú dve podstatné skutočnosti. Tou prvou je, že právo veriteľa na plnenie a jemu zodpovedajúca povinnosť dlžníka plniť vznikajú len na základe právom aprobeovaných skutočností, medzi inými tiež zo zodpovednosti za bezdôvodné obohatenie. Tou druhou je skutočnosť, že bez prejavenej vôle účastníkov právneho vzťahu (dlžníka a veriteľa) zmena dlžníka, bez ohľadu na právny dôvod vzniku záväzku, zásadne (až na výnimky nevzťahujúce na prejednávanú vec) nie je možná. To potom ďalej znamená, a je to tiež výslovne vyjadrené v § 524 ods. 2 Občianskeho zákonníka, že pri postúpení pohľadávky dochádza len a výlučne k zmene veriteľa konkrétne postúpenej pohľadávky, a nie tiež k prevzatíu záväzku ani ku komplexnému prechodu práv a povinností vo význame hmotnoprávneho nástupníctva. S postúpenou pohľadávkou v žiadnom prípade neprechádzajú na postupníka tiež záväzky postupcu, hoc pochádzajú z toho istého právneho vzťahu ako postupovaná pohľadávka. Pri postúpení pohľadávky bez dohody účastníkov týkajúcej sa ich záväzkov v žiadnom prípade rovnako nedochádza k zmene zmluvných strán (porovnaj rozsudok NS SR zo 14.10.2010, sp. zn. 3Obdo 7/2009). Premietnutím týchto všeobecných východísk na posudzovaný prípad odvolací súd uzatvára, že pokiaľ žalovanej prípadne i vzniklo právo na vrátenie sumy zaplatenej nad rámec prijatých peňazí, nad akúkoľvek pochybnosť tomuto právu zodpovedajúca povinnosť spočívala na VÚB a.s., ktorá jedine bola v právnom vzťahu so žalovanou a ktorá od nej i výlučne spornú sumu prijala. Túto povinnosť žalobca v žiadnom prípade neprevzal od VÚB a.s. na základe zmluvy o postúpení pohľadávok a nakoľko žalovaná vo svojej argumentácii neuvádza iný právny spôsob, akým mal žalobca záväzok od VÚB a.s. nadobudnúť, možno podľa úvahy odvolacieho súdu v okolnostiach prípadu dospieť k záveru, že žalobca vo vzťahu k tomuto nároku nie je pasívne vecne legitimovaným subjektom. Odvolací súd vo vzťahu k nároku žalovanej o určenie bezúročnosti a bezpoplatkovosti poskytnutého úveru uplatneného vzájomnou žalobou smerujúcou voči postupníkovi dáva súdu prvej inštancie do pozornosti uznesenie Najvyššieho súdu SR z 27.6.2019 sp. zn. 2Cdo/125/2018.

29. V novom rozhodnutí rozhodne súd prvej inštancie o všetkých trovách, vrátane trov odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 CSP).

30. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti uzneseniu odvolacieho súdu odvolanie nie je prípustné (§ 355 CSP).

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP). Táto povinnosť neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.